

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • איגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תקצה

ערב שבת-קודש
פרשת וישלח
ט"ו בכסלו ה'תשס"ו

יוצא-לאור על-ידי
מכון ליובאוויטש שעל-יד
צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו — המרכז

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

ט"ו בכסלו ה'תשס"ו – כ"ב בכסלו ה'תשס"ו

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	ט"ו בכסלו	נדבות פי גוגי. ספר הפלאה והוא ספר ששי.. הלי שבועות.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	הלי רוצח ושמירת נפש. פרק י.	מל"ת סא.
ש"ק	ט"ז בכסלו	פרק ד-ו.	פרק יא.	מל"ת סב.
א'	י"ז בכסלו	פרק ז-ט.	פרק יב.	מל"ת רמח. רמט.
ב'	י"ח בכסלו	פרק יי-ב.	פרק יג.	מ"ע ז.
ג'	י"ט בכסלו	הלי נדרים.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	ראשית חכמה וגוי. ספר קנין והוא ספר שנים עשר.. הלי מכירה.. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע צד.
ד'	כ' בכסלו	פרק ד-ו.	פרק ב.	מ"ע צד.
ה'	כ"א בכסלו	פרק ז-ט.	פרק ג.	מל"ת קנו.
ו'	כ"ב בכסלו	פרק יי-ב.	פרק ד.	מ"ע צה.

זמני השבוע *

צאת הכוכבים	שקיעת החמה***	מנחה גדולה	חצות והלילה	סוף זמן ק"ש	זריחת החמה	זמן ציצית ותפילין	עלות השחר**		תאריך
							72 ד'	120 ד' פני הזריחה	
5.05	4.38.1	12.06	11.36	9.03	6.41	5.39	5.17	4.28	ו', ט"ו בכסלו
5.05	4.38.5	12.07	11.37	9.04	6.41	5.40	5.17	4.29	ש"ק, ט"ז בכסלו
5.06	4.38.9	12.07	11.37	9.05	6.42	5.41	5.18	4.29	א', י"ז בכסלו
5.06	4.39.3	12.08	11.38	9.05	6.42	5.41	5.19	4.30	ב', י"ח בכסלו
5.06	4.39.8	12.08	11.38	9.06	6.43	5.42	5.19	4.31	ג', י"ט בכסלו
5.07	4.40.3	12.09	11.39	9.06	6.44	5.42	5.20	4.31	ד', כ' בכסלו
5.07	4.40.8	12.09	11.39	9.07	6.44	5.43	5.20	4.32	ה', כ"א בכסלו
5.08	4.41.3	12.10	11.40	9.07	6.44	5.43	5.21	4.32	ו', כ"ב בכסלו

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו ('סדר הכנסת שבת') מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"י שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת		ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י
5.18	4.02	5.19	4.16	5.17	4.05	5.21	4.20	5.21	4.20
5.21	4.05	5.22	4.19	5.20	4.08	5.24	4.24	5.24	4.24

עורך ראשי: מנחם-מענדל ברוד • עורך: שניאור-זלמן רודרמן • הגהה: יוסף-יצחק איידלמן

מז"ל: מכון ליובאוויטש שע"י צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

יור"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונב

כתובת: ת"ד 14 כפר חב"ד 72915, טל': 03-9607588, פקס': 03-9606169

ISSN 0793-7474 אינטרנט: <http://chabad.org.il> דואר-אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

"אולי תיכנס טיפה אחת לפיו של הבן, ויירפא מחוליו"

אם בזמן הבעש"ט ובזמן אדמו"ר הזקן הוצרך לגלות רוזין-דרזין, על-אחת-כמה-זכמה בדורנו, דור יתום □ הבעש"ט גילה רוזין דרזין גם לאנשים פשוטים, המגיד עשה זאת בסדר ובהדרגה, ואדמו"ר הזקן המשיך את הרוזין-דרזין לתוך הבנה והשגה □ גם ליהודי "נידח" אפשר להסביר את העניינים הכי נעלים בתורה □ משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

לא יגיעו... אל בנו... – הנה או אומר המלך... שדווקא בשביל בן כזה, יש להוציא את האבן הטובה מהכתר... לשחקה ולערבה במים ("פאנאנדער-וואסערן") ולשפוך על בנו... פן ואולי תיכנס טיפה אחת... לתוך פיו של בנו, וירפא מחליו.

והרי הדברים קל וחומר:

אם בזמן הבעש"ט הוצרך להיות הגילוי דרזין דרזין... ואם הוצרכו לזה בדורו של רבינו הזקן... כאשר תורת החסידות באה בהבנה והשגה יותר, והיינו, שנמשכה למטה יותר עד שגם השכל של הגוף ונפש הבהמית יוכל להבין זאת, שאז היה הרי דור דעה בערך לדורנו זה, ומובן בפשיטות שאז היתה נתינת הרוזין דרזין באופן שהיו פיות פתוחים אצל ראשי אלפי ישראל... ובמילא פתחו גם את כלי-הקיבול אצל כל ישראל,

על-אחת-כמה-זכמה בדורנו, דור יתום... שאז נותנים את מעיינות הבעש"ט באופן המובן יותר, ובאופן גשמי יותר, עד שאפילו

ישנם האומרים שתורת הבעש"ט הוא עניין נעלה שאינו שייך אלינו. אך גם זה הוא היפך כל עניין תורת החסידות – שהרי תורת החסידות ניתנה בגלל שנעשה מצב ד"אכשור דרי" (בתמיהה)¹, שלכן הוצרכו לגלות רוזין דרזין דרזין דאורייתא.

וכידוע² ביאור רבינו הזקן על התגלות תורת החסידות בזמנו – שזהו כמשל בן מלך החולה, וגילו שאי-אפשר לרפאותו אלא על-ידי זה שישחקו את האבן הטובה שבכתר אביו המלך, שבלעדה עלול להתבטל כל ערכו של הכתר, ויערבו במים, וישקו את בן המלך – הנה לכתחילה אין המלך נותן זאת, וגם כאשר באים אל המלך ואומרים לו שהחולי התגבר, עדיין מהסס המלך לסכן את כתר המלוכה, ומחפש אולי ימצאו רפואות אחרות; אך כאשר אומרים למלך שהחולי התגבר עד כדי כך שגם אם ישחקו את האבן הטובה... ויערבו במים וישפכו, הנה מצד תוקף החולי ייתכן שהמים

(2) ראה "התמים" ח"ב עמ' מט. ח"ה ע' נ ואילך.

(1) יבמות לט, ב (ובפרש"י).

דבר מלכות

ש"יפוצו מעינותיך חוצה" – הרי בכל יום שמתקרבים יותר לביאת משיח, נוגע ומוכרח הדבר עוד יותר.

אם בדורות שלפנינו נתן המלך את האבן טובה בגלל שהיה נראה שעצה אחרת לא תועיל... על-אחת-כמה-וכמה בדורנו, שכבר ניסו כמה עניינים, ועד לעניינים שלמעלה מדרך הטבע לגמרי, ולא זו בלבד שלא ניצלו זאת באופן טוב, אלא אדרבה, ש"שמים חושך לאור", שעניין שהיה יכול להיות עניין של גאולה, ניצלו אותו כדי לגרור יהודים רח"ל למטה ממדריגתם וממצבם וממעמדם – הרי בפשיטות הגמורה שעכשיו "אין לנו שיעור אלא התורה הזאת",⁸

"התורה הזאת" דייקא, דהיינו, פנימיות התורה, כי, הלשון "זאת" (בניגוד ללשון "היא") נאמר על דבר שיכולים להראות עליו באצבע⁹, ובתורה הרי זה פנימיות התורה, שיכולים להראות בגלוי שהיא אלוקות, כיוון שאינה מלובשת בענייני העולם, וכראייתא בזוהר¹⁰ שנקראת "אילנא דחיי, דלית תמן .. מסטרא דרע כו",

ועל-אחת-כמה-וכמה עתה, שנותנים את העניינים דתורת הבעש"ט בריבוי יותר ובשפע יותר, ובאופן של הבנה והסברה והשגה יותר. ועל-ידי זה יפעלו בעגלא דידן שיהיה קא אתי מר, מלכא משיחא.

* * *

ג. ידוע המכתב שכתב רבינו הזקן בצאתו לחופשי¹¹, שבו מזכיר אודות הבעש"ט (בנוגע להמאסר, "אשר שמו פניהם ללחום על תורת

תינוקות יוכלו לבוא ולהגיע אל המעיינות (כראייתא בזוהר),¹²

ובטוחים, וישנה הברכה ונתינת-כוח של רבותינו... נשיאינו... שאפילו אם בתחילת שתיית הרזין דרזין נשאים השפתיים קפוצות ונשפך מסביב ("עס גיסט זיך ארום און ארום")...

– ונמצא שלפי שעה... ביטלו את כתר המלך... ושחקו את האבן הטובה... והלבישו זאת באותיות כאלו שאפילו תינוק... בשכלו המגושם... יוכל גם הוא לקבל זאת, כיוון שנעשה בדרגה שלו ובערך שלו, והרי מובן עוצם הירידה, שהאבן טובה שבה תלוי היוקר והיופי של כתר המלך וכל עניין הכתרת המלך, יהיה ממנה מין משקה בערכו של תינוק קטן לגמרי שאין לו שייכות כלל לשתייה –

מכל-מקום, ישנה ההבטחה שסוף-כל-סוף יפעל הדבר ("עס וועט דערנעמען"), כי, "הלא כה דברי כאש", אבל, כמו אש דקדושה¹³ שאינו שורף את הטוב, אלא רק מכלה את הלעומת-זה, דהיינו, הרפש ("בלאטע") שנתקבץ מבחוץ, ואז מגיע וחודר בפנימיותו ומחיה אותו, כך, שמתהפך מן הקצה אל הקצה, שתמורת תכלית הירידה דלעומת-זה בג' קליפות הטמאות לגמרי, "לא ידח ממנו נידח", ויקויים בו "תהי צדיק", "לפי שנדון אחר רובו", ועד לאמיתת שם התואר והמעלה של צדיק, שמואס ברע בתכלית, שזהו עניין ד"פדה בשלום" שמצד העבודה ד"בכל" מאורך.

ב. זוהי איפוא הוכחה גמורה:

אם בדורות שלפנינו היה ההכרח והדרישה

- אג"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"ג ע' שכו ואילך. ועוד.
(3) ח"א קיח, א.
(4) ירמיה כג, כט.
(5) ראה שמו"ר פ"ב, ה. תנחומא שמות טו. הובא בתוס' סוף חגיגה.
(6) ע"פ שמואל-ב יד, וראה הל' ת"ת לאדמוה"ז פ"ד סה"ג. תניא ספ"ל ט.
(7) ואתחנן ו,ה.
(8) ישעיה ה, כ.
(9) ע"פ נוסח הפיוט "זכור ברית" בתפלת העמידה דנעילה. וראה לקו"ש ח"ב עמ' 230 בהערה (ד"ה ואין לנו).
(10) ראה תענית בסופה. שמו"ר ספכ"ג. פרש"י בשלח טו, ב.
(11) ח"ג קדרב, (ברע"מ). וראה תניא אגה"ק סכ"ו.
(12) נדפס באג"ק שלו ח"א עמ' צח. וש"נ (חלקו

דבר מלכות

הבעש"ט), וממשיך, שב"יום הילולא רבא של רבינו הקדוש נ"ע", "כשקריתי... פדה בשלום נפשי... יצאתי כו". והיינו, שבמכתב זה מקשר ג' עניינים: (א) תורת הבעש"ט, (ב) יום ההילולא של המגיד,

פשוטי העם, והשתדל לפעול עליהם לברך ולהלל להקב"ה על-ידי אמירת "ברוך השם", "געלויבט דער אויבערשטער", וכיוצא בזה, וכפי שמביא כ"ק מו"ח אדמו"ר באחד המאמרים¹³ פירוש הבעש"ט במה שכתוב¹⁴

אפילו אם בתחילת שתיית הרזין-דרזין נשארות השפתיים קפוצות ונשפך מסניב – מכל-מקום ישנה ההבטחה שמוף-כל-מוף יפעל הדבר

"ואתה קדוש יושב תהילות ישראל", שעל-ידי "תהילות ישראל" נעשה "ואתה קדוש יושב", כפי שמאריך שם בכל סיפור המעשה. ועל-דרך זה היתה הנהגתו גם לאחרי התגלותו. אמנם, כיוון שהנהגה זו נשארה באמצע בין שני הקצוות, היתה נתינת מקום שיתעוררו ענייני קטרוגים – כפי שמצינו בביאורי החסידות שהיה קטרוג למעלה על כך שמפיצים רזין דרזין דאורייתא עד לאנשים פשוטים², ומזה נמשך גם הקטרוג למטה, כידוע¹⁵ שבזמן הבעש"ט היו טענות (קטרוגים) על כך שמפליאים במעלתם של אנשים פשוטים, שיכולים להגיע לדרגות נעלות, ועד למעלה יותר מתלמידי חכמים ורבנים.

ובעומק יותר:
התחלת התגלות תורת החסידות על-ידי הבעש"ט הוצרכה להיות כפי שהעניינים הם בספירת הכתר¹⁶, שלמעלה מהשתלשלות. אך כאשר ספירת הכתר נמשכת למטה, הרי זה באופן שה"כלים" אינם יכולים להכיל זאת, ובמילא נעשה עניין של נפילה כו'. וכידוע¹⁷ בעניין הכתרים תדוהו, שכאשר ירדו למטה

(ג) ואמירת רבינו הזקן "פדה בשלום נפשי". אמנם, יש חילוק בין ג' העניינים הנ"ל – שהעניין דתורת הבעש"ט נזכר בהמכתב רק בכללות, ובנוגע לסיבת המאסר; ואילו עניין יום ההילולא של המגיד, ועניין אמירת רבינו הזקן "פדה בשלום נפשי" – קשורים עם הגאולה, שעל-ידם נפעלה הגאולה די"ט כסלו, ש"אור וחיות נפשנו ניתן לנו", על-ידי תורת החסידות "אשר הנחילנו אבותינו הקדושים... והיא היא תורת הבעש"ט ז"ל", שתוכל להיות הפצת תורת החסידות באופן שהולך ומתפשט.

ד. ויש לבאר עניין זה על-פי החילוק באופן ההנהגה של הבעש"ט, המגיד ואדמו"ר הזקן, שהם ג' אופני הנהגה שעל-ידם נפעל כללות העניין ד"יפוצו מעינותיך חוצה":

הנהגתו של הבעש"ט היתה באופן של שני קצוות – לחבר עומק רום עם עומק תחת, רזין דרזין דאורייתא עם אנשים פשוטים, כאמור לעיל (סעיף ל"א בגוף השיחה) שהשפיל את עצמו להתעסק עם ילדים קטנים לומר עמהם אמן יהא שמייה רבא, וכמו כן התעסק עם

אדמו"ר מהוריי"צ ח"ג עמ' תנא ואילך. ח"י עמ' קלט. ועוד.
16) ראה כתר-שם-טוב (הוצאת תשנ"ט) בהוספות ססל"ו ואילך. וש"ג.
17) ראה ל"ת להאריז"ל ס"פ וישלה. ועוד.

נעתק ב"היום יום" יט כסלו).
13) ד"ה ואתה קדוש בסה"מ אידיש עמ' 138 ואילך.
14) תהילים כבד.
15) ראה "התמים" ח"ב עמ' סט ואילך. אג"ק

דבר מלכות

נעלים שבתורה, אפילו אם לעת-עתה אינו שייך עדיין לקיום המצוות, וברור הדבר, שלהיותו אדם שכלי, הרי זה יחדור בשכלו, וסוף-כל-סוף יביא הלימוד לידי מעשה, שתהיה אצלו שינוי ההנהגה, ויעסוק בקיום המצוות בפועל.

ה. ועל-פי זה מובן החילוק שבין ג' עניינים הנ"ל – תורת הבעש"ט, יום הילולא רבא של המגיד, ואמירת "פדה בשלום נפשי" על-ידי רבינו הזקן:

מצד תורת הבעש"ט ישנה עדיין הגבלה שהעניין ישאר למעלה, בעולם הקדושה, ולא יומשך למטה – שזהו עניין של "בית האסורים" (דקדושה), כיוון שזהו עניין של מדידה והגבלה, הנה עד כמה שהדבר המוגבל יהיה גדול, הרי זה נחשב ל"בית האסורים" לגבי הבל-יגבול דאין-סוף.

ולאחרי זה בא העניין ד"יום הילולא רבא" – שהילולא היינו חתונה, שעניינה הוא המשכת כוח האין-סוף²⁰, שהרי תכליתה של חתונה (כמבואר בפוסקים²¹ הטעם שאין מברכים על קידושין, כיוון שזהו רק הכנה והקדמה לתכלית הכוונה) – שיהיו בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות, ואז נמשך הדבר באופן נצחי, כמארו²² "כל שהוא תלמיד חכם ובנו... ובן בנו... שוב אין תורה פוסקת מזרעו לעולם, שנאמר²³ ואני זאת בריתי וגו' לא ימוש מפיד ומפי זרעך ומפי זרעך אמר ה' מעתה ועד עולם".

ועל-פי האמור שהתכלית אינה החתונה כשלעצמה, אלא שלאחרי זה יומשך בפועל למטה – הנה זהו תוכן עניין אמירת רבינו הזקן "פדה בשלום נפשי" ("כשקריתי... פדה בשלום נפשי"), כי, העניין ד"פדה בשלום נפשי" הוא באופן ש"ברכים היו עמדי",

נעשה העניין ד"וימת" – "מאן דנפיל מדרגיה איקרי מית"¹⁸.

ולכן היו צריכים אחר-כך לפעול המשכת העניין בסדר והדרגה, שיומשך על-ידי ספירת החכמה בסדר השתלשלות כו'.

ועניין זה נעשה על-ידי המגיד ואדמו"ר הזקן¹⁶:

המגיד קבע סדר הנהגה להעמיד תלמידים בלומדו עמהם נגלה וחסידות, ובאופן שהוא בעצמו ישב במקומו, ולא נסע בכל ערי השדה¹⁹, כך, שגם האנשים הפשוטים שהיתה לו שייכות עמהם, היו צריכים להיות במעמד ומצב של עילוי והתעוררות לבוא למעזריטש אל המגיד.

ולאחרי כן בא אדמו"ר הזקן והתחיל לבאר את הרוזין דאורייתא דתורת הבעש"ט באופן של הבנה והשגה, ועד שלא זו בלבד שהשכל של נפש האלוקית יבין זאת, אלא גם השכל של נפש הבהמית יבין זאת.

ובפשטות – ההוספה של חסידות חב"ד היא:

לא זו בלבד שצריכים לדעת שישנו העניין של פנימיות התורה, ומצד פנימיות התורה יכולים גם אנשים פשוטים להגיע להדרגות היותר נעלות, ובמילא צריכים לעזור להם כפי האפשרי, אפילו על-ידי טובה גשמית, כיוון שישנו אצלם ניצוץ אלוקי שאודותיו הובטח ש"לא ידח ממנו נידח" – שזהו עניין של תורה ללא הפכר בדבר;

אלא תורת חסידות חב"ד מבארת באריכות הביאור איך שיכולה להיות מציאות שיהודי נמצא במעמד ומצב של "נידח", היינו, שעל-פי תורה שהיא תורת חסד, הרי הוא "נידח", ואף-על-פי-כן, מצד ההבטחה ש"לא ידח ממנו נידח", יכולים להסביר לו את העניינים היותר

21) ראה רא"ש כתובות פ"א ס"ב.

22) ב"מ פה, א.

23) ישעיה נט, כא.

24) יחזקאל לז, כד.

18) ראה זח"ג קלה, ב. הנסמן באג"ק ח"ב ס"ע ד.

19) ראה אג"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"ג ס"ע תג

(נעתק ב"היום יום" ג כסלו).

20) ראה לקו"ת שה"ש לט, ד ואילך. ובכ"מ.

דבר מלכות

כפירוש הירושלמי שגם האנשים שהיו נגד דוד, נתהפכו להיות "עמדי" (כנ"ל סעיף ז' בגוף השיחה), וזוהי גם פעולת ההכנה וההסברה בתורה חב"ד בתורת הבעש"ט, שגם אלו שהם מנגדים לדוד מלכא משיחא, יתהפכו להיות האדם"²⁷.
וזהו גם מה שנתבאר לעיל (סעיף ט"ו ואילך בגוף השיחה) פתגם רבינו הזקן ש"עובר" באצילות היינו מי שיש לו "געשמאק" בעשיית טובה ליהודי:

רבינו הזקן התנה שייתנו לו "נדון" רב, ולאחר מכן הקדיש את כל ה"נדון" לעשיית טובה לבני-ישראל, לסדרם בפרנסה במלאכת האדמה

יהודי זה נמצא בעולם העשייה, ומוכן, שככל שיהיה במעמד ומצב נעלה בהכנה והשגה כו', הרי איתא בתניא²⁸ ש"אפילו הוא צדיק גמור עובד ה' ביראה ואהבה בתענוגים", הרי "הוא דבר בפני עצמו", "יש מי שאוהב"²⁹; ואילו הוא – נמצא בעולם האצילות, ששם אין מציאות יש, אפילו לא מציאות היש כפי שהיא בעולם הבריאה, ושם עומד הוא בתכלית העילוי.

ואף-על-פי-כן, בהיותו באצילות, נרגש אצלו ה"געשמאק" בעשיית טובה ליהודי כפי שנמצא בעולם העשייה, שאינו בערכו כלל. וזהו החידוש של תורת החסידות – שגם כאשר ישנו "תינוק שנשבה בין הנכרים", כדאיתא במסכת שבת³⁰ שהוא במעמד ומצב שאינו יודע כלל העניין בתורה ומצוות, ולא שייך לומר עליו שיש חילוק בין שוגג למזיד – הנה בדרך אור ובררך של שלום דווקא פודים אותו מבין האומות, ואל יהי דבר זה קטן בעיניך – שהרי זה "כאילו פדאני לוי ולבני כו", היינו, שבזה תלויה גם גאולת השכינה.

"עמדי", להתאחד עם ה"רועה אחר"²⁴ (דוד) וענייניו, ויהיו במעמד ומצב ד"העוסק בתורה ובגמילות חסדים ומתפלל עם הציבור", כל שלשת הקווין שעליהם העולם עומד²⁵, ועל-ידי זה יפעלו להיות "פדאני לי ולבני מבין אומות העולם".

ו. ובנוגע לפועל:

תורת חסידות חב"ד "היא היא תורת הבעש"ט ז"ל" (כמו שכתב אדנ"ע), אלא, שבתורת חב"ד באו הדברים באופן של הבנה והסברה, שעל-ידי זה ניתוסף דבר חדש מעיקרא – שנעשה אופן הבירורים מדרגה לדרגה, כך, שאף דבר אינו הולך לאיבוד, ואף אחד מישראל אינו נדחה, כי, יכולים להסביר לכל אחד, גם למי שנמצא למטה מטה, ועד לתינוק קטן, באופן המובן בשכל והבנה והשגה שלו, ש"טעמו וראו כי טוב הוי"²⁶ ("געטלעכקייט איז גוט"), ותחילה מקבל זאת בשכלו, ואחר-כך הרי זה נעשה לימוד המביא לידי מעשה בפועל, שנעשה יהודי לומד תורה ושומר מצוות בחיי היום-יום, ש"זה כל

(30) סח, ב.

(31) ראה שם סוסכ"א.

(32) עקב יא, יב.

(33) יחזקאל לו, כב ואילך.

(34) לשון חז"ל – יבמות טג, סע"ב.

(25) אבות פ"א מ"ב.

(26) תהילים לד, ט.

(27) קוהלת יב, ג.

(28) פל"ה (מד, סע"א ואילך).

(29) תו"א ויקהל (בהוספות) קיד, ד.

דבר מלכות

שנה מהחחונה של רבינו הזקן, מייסד תורת חסידות חב"ד, שהיתה ג"כ בשנת תק"כ. ויש לבאר השייכות בין שני העניינים.

ח. ובהקדמה – שכללות הנהגתו של יהודי נחלקת לשתי תקופות:

לכל לראש ישנה התקופה ש"נפשי חשקה בתורה"³⁴, שאז נמצא בעולם שכולו אור, עולם התורה, עליה נאמר "הלא כה דברי כאש", "מה אש אינו מקבל טומאה אף דברי תורה אינו מקבלין טומאה"³⁵;

ואחר-כך באה התקופה שצריך לעסוק בתיקון הגוף ונפש הבהמית וחלקו בעולם, לצאת לעולם כו', שכן, הנהגת רוב העם היא באופן ד"הנהג בהם מנהג דרך ארץ", כמו שכתוב³⁶ "ואספת דגנך גו'", וישנם רק יחידים סגולה שהנהגתם כשיטת רשב"י ש"בזמן שישראל עושין רצונו של מקום מלאכתן נעשית על-ידי אחרים, שנאמר ועמדו זרים ורעו צאנכם", ואילו כאשר "הרבה עשו כרשב"י" אזי "לא עלתה בידך"³⁷.

והמעבר מתקופה לתקופה הוא עניין החחונה, שאז מסתיימת התקופה ד"נפשי חשקה בתורה",

– שלכן, בן עזאי שהיה במעמד ומצב ד"נפשי חשקה בתורה" כל ימי חייו, לא נשא אשה, או שנשא וגירש³⁸. אבל לא זהו הסדר כפי ש"לשבת יצרה"³⁹, "נכנס בשלום ויצא בשלום"⁴⁰ –

ומתחילה העבודה של התעסקות עם העולם, שהרי "ריחיים בצווארו"⁴¹, שמוטלת עליו מצווה מן התורה לפרנס את בני ביתו, ובשביל זה צריך לעסוק בענייני העולם, כמו שכתוב⁴² "ובירכך ה' אלוך בכל אשר תעשה".

וזהו כללות עניין הצדקה, כפי שמבאר רבינו הזקן באיגרת-הקודש, ומוסיף: "ובפרט צדקת ארץ-ישראל (ארץ החיים)⁴³ שהיא צדקת ה' ממש, כמו שכתוב³² תמיד עיני ה' אלוך",

והיינו, שנתנית הצדקה היא באופן שפועלים בארץ עניין של חיים ("עס מאכט די ארץ לעבעדיק"), ופועלים העניין ד"עיני ה' אלוך בה" לא רק בראש-השנה, אלא באופן שנמשך "מראשית השנה ועד אחרית שנה"³² בהמשך אחד, כך, שאין חילוק בין המעמד ומצב דראש-השנה להמעמד ומצב דבחירת אחרים וחיצוניות של כל השנה,

"והיא שעמדה לנו לפדות חיי נפשנו" – לפדות את כל אחד מישראל ממעמדו ומצבו, אפילו מי שנשבה בין האומות, ובאופן של "פדה בשלום", שעל-ידי זה פועלים ש"ברבים היו עמדי", שגם אנשי אבשלום נעשו אנשי דוד, ובלשון הכתוב (בהפטר) ³³ "ועשיתי אותם לגוי אחד בארץ.. והיו לי לעם ואני אהיה להם לאלוקים ועבדי דוד מלך עליהם",

שכל זה נעשה על-ידי העבודה בתורה ומצוות עתה, ויתגלה בכיאת משיח צדקנו בגלוי לעיני בשר, בעגלא דידן, למטה מעשרה טפחים.

* * *

ז. בהמשך להמוזכר לעיל (סעיף כ"ד בגוף השיחה – אודות מאתיים שנה להסתלקות הבעש"ט), הרי כיוון שתורת חב"ד "היא היא תורת הבעש"ט ז"ל", צריך עניין זה להשתקף גם בתורת חב"ד, וגם בעניין שהוא "מעין" רצונו של הבעש"ט. ובכן, ישנו עניין שני בשנה זו – מאתיים

40 ראה חגיגה יד, סע"ב. טו, סע"ב. ירושלמי שם פ"ב ה"א.
41 קידושין כט, ב. וראה הל' ת"ת לאדמוה"ז פ"ג ה"א ואילך. וש"נ.
42 פ' ראה טו, יח.
43 שם סה"א.

35 ברכות כב, א.
36 עקב יא, יד.
37 ברכות לה, ב.
38 ראה סוטה ד, ב. תוד"ה שיתקיים – יבמות שם.
39 ישעיה מה, יח.

דבר מלכות

וכפי שמבאר רבינו הזקן בהלכות תלמוד-תורה⁴³ ש"תחילת זמנה (של מצוות פרו ורבו) הוא מבין שמונה-עשרה (כמאמר⁴⁴ "בן שמונה-עשרה לחופה", דהיינו בתחלת שנת ה"ח⁴⁵), כי גם אחר הנישואין יוכל ללמוד ב' או ג'⁴⁶ שנים

ליהודי מתחילה לאחרי החתונה, כאשר "ריחיים בצווארו", שאז מתחילה העבודה בעולם. וזהו שכשנת הסתלקות הבעש"ט (שלימות עבודתו) היתה החתונה של אדמו"ר הזקן –

אצל הבעש"ט היה ה"געשמאק" לעשות טובה ליהודי שהיה שלא בערכו כלל, עד לילד קטן ששייך רק לאמירת ברכה ואמן יהא שמיה רבה

שאו התחילה אצלו העבודה של עשיית טובה ליהודי בפועל ממש, כמסופר ברשימות של כ"ק מר"ח אדמו"ר⁴⁸ אודות תולדות רבינו הזקן, שכאשר הסכים על השידוך, התנה שיעמידו לרשותו את ה"נרדן", וכאשר קיבל את ה"נרדן" – שהיה הון רב, כיוון שהיו חפצים ביותר בהשדוך, לפי שרבינו הזקן היה מהגאונים כבר בהיותו בן ט"ו שנה⁴⁹ – הקדיש את כל ה"נרדן" עבור עשיית טובה לבני-ישראל, לסדרם בפרנסה על-ידי זה שיתעסקו במלאכת האדמה.

כלומר: אותו עניין שהיה אצל הבעש"ט באופן שהוא מן הקצה אל הקצה, מרזין רזין בהעלם הכי גדול אפילו מצדיקים נסתרים, עד לאמירת ברכה ואמן יהא שמיה רבה עם תינוק קטן – נתלבש אצל רבינו הזקן באופן של הבנה והשגה וסדר השתלשלות, ליקח "נרדן", ולהלוות ולהעניק ממנו ליהודים שיוכלו לעסוק במלאכת האדמה, ובזה יתקיים אצלם "וברכך הוי' אלוקיך בכל אשר תעשה".

(קטעים מהתועודות י"ט בכסלו תש"כ. 'תורת-מנחם – התועודות' תש"כ. חלק ראשון (ז), עמ' 200-209 – בלתי מוגה)

בלי טרדה גדולה כל-כך בטרם יוליד בנים הרבה", עד שיהיה "בן עשרים (שאו הוא הזמן) לרדוף" אחר מזונותיו⁴⁷.

ו. ועל-פי זה יש לבאר הקשר והשייכות שבין הסתלקות הבעש"ט לחתונת אדמו"ר הזקן שהיו באותה שנה:

אצל הבעש"ט היה ה"געשמאק" לעשות טובה ליהודי שהיה שלא בערכו כלל – שהרי הבעש"ט היה בדרגה נעלית ביותר, וכאמור לעיל (ס"ו בגוף השיחה) שבתחילה היה צדיק נסתר אפילו לגבי הצדיקים הנסתרים שבדורו, שגם הם לא ידעו גודל העילוי של הבעש"ט כמו שהוא לעצמו, ובהיותו במדרגתו הנעלית, היה אצלו ה"געשמאק" לעשות טובה ליהודי, עד לילד קטן ששייך רק לאמירת ברכה ואמן יהא שמיה רבה.

וכיוון שתורת חסידות חב"ד מבארת את תורת הבעש"ט בהבנה והסברה, הרי גם ה"געשמאק" של הבעש"ט בעשיית טובה ליהודי בא על-ידי רבינו הזקן בהתלבשות ב"סדרי העולם" – שישנו הזמן ש"נפשי חשקה בתורה", ואילו העבודה דעשיית טובה

---

48) נעתקה בספר התולדות אדמוה"ז (הוצאת תשמ"ו) ח"א פ"ג (עמ' 82).
49) ראה סה"ת שם (עמ' 68 ואילך). וש"נ.

44) אבות ספ"ה.
45) ראה רמב"ם הל' אישות פט"ו ה"ב.
46) ראה גם תו"מ ח"ו עמ' 29. וש"נ.
47) אבות שם ובפי' הרע"ב.

ב' התקופות דימות-המשיח

זוכים לזה על-ידי הפצת המעיינות ובירוור חלקן בעולם

בפסוק האחרון של ההפטרה נאמר: "ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשיו והיתה לה' המלוכה". וזהו הקשר לפרשת וישלח – שבה נאמר: "עד אשר אבוא אל אדוני שעירה", וכפי שמפרש רש"י בפשוטו של מקרא (קודם שמביא ש"מדרשי אגדה יש לפרשה זו רבים"): "אימתי ילך? בימי המשיח, שנאמר ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשיו" – שזהו הפסוק האחרון של ההפטרה.

זאת אומרת, שהנקודה המשותפת שבין ההפטרה לפרשה היא – פעולתם של בני-ישראל בנוגע להר עשיו ("לשפוט את הר עשיו").

והנה, כללות עניין זה ("ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשיו") מודגש בגלוי בהפטרה יותר מאשר בפרשה עצמה:

בפרשה עצמה נאמר רק "עד אשר אבוא אל אדוני שעירה" (ולא נאמר בפירוש "ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשיו"), ולכן זקוקים לפירוש רש"י שמפרש – בפשוטו של מקרא – "ואימתי ילך – בימי המשיח, שנאמר ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשיו"...

אבל בהפטרה מודגש עניין זה בגלוי – שהרי מפורש בקרא: "ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשיו".

ונוסף לזה: לאחר העניין ד"ועלו מושיעים וגו' לשפוט את הר עשיו" מובא בהפטרה עניין נוסף – "והיתה לה' המלוכה"...

שמה שכתוב "והיתה לה' המלוכה" הוא עניין בפני עצמו, כלומר, שלאחרי העניין ד"ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשיו", יהיה עניין נוסף – "והיתה לה' המלוכה" ("והיתה" – בוא"ו המוסף), ועניין זה ("והיתה לה' המלוכה") יהיה בזמן המיוחד – לא באותו זמן שבו יהיה העניין ד"ועלו מושיעים גו' לשפוט את הר עשיו" – אלא לאחריו...

וכפסק דין הרמב"ם (הלכות מלכים סוף פרק י"א) בנוגע לסדר הגאולה: לכל לראש "יעמוד מלך מבית דוד כו' וילחם מלחמות ה'", שזהו כללות העניין ד"לשפוט את הר עשיו", כי "ילחם מלחמות ה'" קאי (בעיקר) על המלחמה נגד עמלק שהוא מזרעו של עשיו; "ורק אחר-כך – לאחר ש"בנה מקדש במקומו וקבץ נדחי ישראל" – "יתקן את העולם כולו לעבוד את ה' ביחד, שנאמר אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה' ולעברו שכם אחד", שזהו כללות העניין ד"והיתה לה' המלוכה". ואם כן, הרי מפורש בפסק-דין הרמב"ם שב' עניינים אלו ("ועלו מושיעים גו' לשפוט את הר עשיו", "והיתה לה' המלוכה") יהיו כב' תקופות בפני עצמם.

ויהי רצון שעל-ידי כללות העבודה דכל אחד ואחד מישראל בהפצת המעיינות חוצה ובכירור חלקו בעולם ("לשפוט את הר עשיו") – תהיה גאולתו הפרטית של כל אחד ואחד מישראל. וכאשר כל בני-ישראל מצטרפים יחדיו – זוכים בקרוב ממש לגאולה הכללית דכל בני-ישראל, עדי קיום היעוד "ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשיו והיתה לה' המלוכה" – במהרה בימינו ממש.

(מהתועדות שבת-קודש פרשת וישלח, י"ח בכסלו ה'תשמ"ג.
תורת-מנחם – התועדות ה'תשמ"ג, כרך א, עמודים 566-573, בלתי מוגה)

”גוט יום-טוב”

י”ט כ בכסלו הוא ראש-השנה לתורת החסידות ולדרכי החסידות, שבו נמשכת המשכה כללית על כל השנה כולה” □ “עניינו של י”ט כסלו הוא גילוי תורת החסידות, מעין ובדוגמת הגילוי דלעתיד לבא” □ צרור התבטאויות של הרבי בכתב ובעל-פה על “יום גאולתנו ופדות נפשנו”

מאת הרב מרדכי-מנשה לאופר

להשתחרר מהמכשולים

באיגרת בשפה האנגלית, מט”ז בכסלו תשכ”ז, כותב הרבי (מורה לדור נבוכ’, כרך ג, עמ’ 188):

עתה, כשאנו עומדים לחגוג את יום השנה לגאולתנו של אדמו”ר הזקן בי”ט כסלו, יהירצון שזכותו תגן על כל אחד ואחד מאיתנו באופן מתמיד, שנשתחרר מכל הגורמים המרתיעים והמכשולים, על-מנת להגשים את הדבר שהוא בעל ענין גדול לעמנו.

”גאולתנו ופדות נפשנו”

באיגרת (ביידיש – להלן בתרגום כפי שהופיע ב’כפר הב’ד’, גיליון 834, עמ’ 70) מי”ז בכסלו תשכ”ד, נכתב:

בעת רצון יזכירו אותה על הציון הקי של כ”ק מו”ח אדמו”ר זצוקלה”ה נבגי”מ זי”ע, למילוי משאלות לבבה לטובה, ויהירצון שסוף סוף תבשר בשורות טובות בזה, ובפרט שהרי אנו עומדים בערב י”ט כסלו, חג גאולת רבנו הזקן שהוא גם גאולתנו ופדות נפשנו.

בברכה לבשורות טובות ובברכת חג הגאולה

בשם כ”ק אדמו”ר שליט”א, מזכיר

”פעולות באופן ד’ופרצת”

והנה נוסח מברקי הברכה שהואיל הרבי

בספר ‘ימי מלך’ (כרך א, עמ’ 152) מסופר שילדי יקטרינוסלב היו עורכים סעודה בי”ט בכסלו, כשהתארגנות לכך החלה כמה ימים קודם לכן. מי שניהל את חשבון הכספים היה בנו הבכור של רב העיר, הגאון רבי לוי-יצחק שניאורסון נ”ע. הבן (כ”ק אדמו”ר נשיא דורנו) היה אז מנהיגם של הילדים, ויום זה – כך מסופר שם – היה היחיד בשנה שבו חרג מהרגלו ויצא מד’ האמות של שקידתו בלימוד התורה.

תורת החסידות ודרכי החסידות

בסיום התוועדות שבת-קודש פרשת וישלח, י”ד בכסלו ה’תשי”ד (תורת-מנחם – התוועדויות’ תשי”ד, כרך י, עמ’ 207), אמר הרבי:

ובפרט ביום השבת-קודש שלפני י”ט כסלו, דכיוון שמינייה מתברכין כולו יומין, מתברך ממנו י”ט כסלו, ראש-השנה לתורת החסידות ולדרכי החסידות, שבו נמשכת המשכה כללית על כל השנה כולה. יהירצון שתהיה ההמשכה בנוגע לתורת החסידות ולדרכי החסידות ללא העלמות והסתרים, וללא מניעות ועיכובים, הן בגשמיות והן ברוחניות, ויהיו בנקל, ובהצלחה מופלגה בדרך שלמעלה מהטבע.

ניצוצי רבי

לשגר לאנ"ש ול"כל המשתתפים שבענין זה אינם חלים השינויים הקשורים עם
ההגבלה בזמן ומקום, ולכן, יכולים לחנוג את
הפארבריינגענישן הגדולים", בשנת תשל"ד:

ח"י כסלו ה' תשל"ד

מברקי כ"ק אדמו"ר שליט"א לחג הגאולה י"ט כסלו ה' תשל"ד

א

ל כ ל ל ר ת א נ " ש

לשנה טובה בלימוד החסידות וזרכי' תכתבו ותחתמו
כולל פעולות באופן ד"ופרצת" ויפרח בימיו צדיק מלכא משיחא
גוס יום טוב שבת שלום

ב. צעירי חב"ד ירושלים

לכל המשתתפים בהפבריינגענישען הגדולים לחיים ולברכה,
יהי רצון מהשי"ת שכל אחד ואחת יהי' פדה בשלום וגו' כמלואו
ושיצליחו בעשיית הכלים לזה, כביאור חז"ל בהכתוב שזהו העסק
בתורה הנגלה והחסידות רבגמ"ח ובחפלה ובאופן ד"ופרצת"
ויפרח בימיו צדיק וקאתי² מלכא משיחא

גוס יום טוב שבת שלום

ח"ק

החגיגה דיי"ט כסלו רבוי שנים לאחרי המאורע –
באותו אופן כפי שהיה בפעם הראשונה.

ואדרבה: ההגבלות בזמן ומקום (שינויי הזמן
והמקום מהמאורע של הגאולה בפעם הראשונה),
תכליתם – שיהיה יתרון האור מן החושך...
החגיגה דיי"ט כסלו באופן דיימעלין בקודש", היינו,
שמשנה לשנה נוסף עילוי גדול יותר לגבי הגאולה
בפעם הראשונה.

"מתעוררים לתקופת השנה"

בהזדמנות אחרת (י"ט כסלו תשי"ט ס"ט –
קונטרס חג החגים י"ט כסלו, קה"ת תשנ"ט,
עמ' 84) ביאר הרבי שכל ההתוועדויות שבי"ט
כסלו במשך כל השנים למן הפעם הראשונה,
הנה כל העניינים מתעוררים לתקופת השנה,

"משנה לשנה נוסף עילוי"

כך ביאר הרבי, ביי"ט בכסלו תשד"מ (תורת-
מנחם – התוועדויות' תשד"מ, כרך ב, עמ'
608-607):

כאשר מדובר אודות חגיגת הגאולה דיי"ט כסלו,
יכולים לשאול: כיצד ייתכן לתבוע מיהודי שיחנוג
מאורע שאירע לפני למעלה ממאה וחמישים שנה –
באותו אופן כפי שהיה בפעם הראשונה, ויתירה
מזו: באופן דיימעלין בקודש!:

והמענה לזה – בפשטות:

יי"ט כסלו עניינו – גילוי תורת החסידות, מעין
ובדומת הגילוי דלעתיד לבא – "מלאה הארץ דעה
את הוי' כמים ליס מכסים", "ונגלה כבוד הוי' וראו
כל בשר גו'". ומכיוון שגילוי זה הוא למעלה
מההגבלה בזמן ומקום, הרי אין כל פלא בכך

ניצוצי רבי

בכסלו והשמיעו בהן מדברותיהם (ראה למשל בספר 'שמן ששון מחבריך', כרך ב עמ' 43, על ראב"ד העדה החרדית, הגאון רבי יצחק-יעקב ווייס זצ"ל; וכן רבי יוסף-דוב הלוי סולובייצ'יק).

הרבי עודד מאוד את השתתפותם של רבים בהתוועדויות י"ט כסלו, וכך כתב לפלוני בג' בטבת תשי"ח ('כפר חב"ד', גיליון 834, עמ' 70):

ומתאחדים ונמשכים בהתוועדות די"ט כסלו דעכשיו!

הרבי חיפש את הד"ר

"שמחתי לשמוע שהיית נוכח בהתוועדות של י"ט כסלו, אף-על-פי שחיפשתי אותך במקום שבו נכחת בהזדמנות קודמת [= בבית-מדרשו של הרבי], אבל לא ראיתי אותך, ייתן השם שההשראה של י"ט כסלו תעורר כל אחד

כפר חב"ד

מיטודו של ב"ק אדמו"ר מליובאוויטש
רבי יוסף יצחק ני"ע שניאורסאהן

ב"ה כב' מוזמן להשתתף בחגיגה המסורתית השנתית

חג הגאולה - י"ט כסלו

לזכר שחרורו ממאסר של מייסד הסידות חב"ד

אדמו"ר הזקן. ני"ע בעל התניא

ולרגל מלאת מאתיים שנה להסתלקותו של מייסד ויוצר תורת ושיטת החסידות הכללית רבי ישראל בעלי-שם-טוב ני"ע (תקנ"ג - תשי"ב)

החגיגה תתקיים א"ה בכפר חב"ד בבנין החדש של בית חב"ד והיכל ישיבת תומכי תמימים ביום א' י"ט בכסלו תשי"ב (20.12.59) ב' 7.30 בערב.

בכבוד רב

הועד

החבורה הזרה מובטחת.

"להשתתף בחגיגה המסורתית השנתית". הזמנת ועד כפר-חב"ד לחגיגת י"ט כסלו בשנת תשי"ב

שלום וברכה!

בעונג רב קבלתי את מכתבו, בו כותב אודות ההתוועדות דיום הבהיר י"ט כסלו, יום גאולת רבנו הזקן, וכפי שנשיאינו רבותינו קוראים ליום זה ראש-השנה ללימוד החסידות, והרי בראש-השנה אומרים לשנה טובה תיכתב ותיחתם, וכך גם בי"ט כסלו, בנוגע לעניינים האמורים, אשר מדרכי החסידות הרי היא גם עבודת השם יתברך בשמחה

ואחד להגביר את המאמצים להפצת התורה והמצוות, כשהם הדורים בחמימות ובשמחה" – כתב הרבי בשנת תשל"ט לד"ר דוד כשרן מאוניברסיטת הרווארד ('מורה לדוד נבוך' כרך ב' עמ' 128).

עבודת ה' יתברך בשמחה!

רבים מגדולי ישראל השתתפו במסיבות י"ט

ניצוצי רבי

בעל מדות תרומיות

ענף עץ עבות

מו"ה שניאור זלמן שליט"א [שזר]

שלום וברכה!

בערב היום אשר בלשון כ"ק אדמו"ר (הרש"ב) נ"ע הוא החג אשר פדה בשלום נפשנו ואור וחיות נפשנו ניתן לנו וכו'.

הנני בזה להביע איחוליי הלבביים בנוסח המסורתי

גוט יום טוב

לשנה טובה בלימוד החסידות

ודרכי החסידות

תכתבו ותחתמו

בכבוד ובהוקרה

נ"ב

הודות לחילוק הזמנים, הנה ז"ע [=זה עתה] התקשרו מכאן עם כפר-חב"ד טלפונית ונתברנו אשר כבודו – נוסף על השתתפותו בהתוועדות כאן על-ידי [=משקה?]. שהוא על-ידי הרב רלב"ג שי – ביקר בכפר-חב"ד ביום בשורה זה, ואדרבה הזדרז לבוא בהקדם והשתתף גם בלימוד הנגלה נוסף על המאמר חסידות, ואף שהעמדתו על חזקתו שבוודאי לא ישנה ממנהגו – מנהג ישראל תורה, ובמיוחד שהשנה ניתוספו שם כמה עולים חדשים עם משפחותיהם שיחיו, הרי אינה דומה חזקה לבירור בהחלט.

(ב) עלה במחשבתי לצרף למכתבי זה גם העתק המאמר דא"ח שהיה בדעתי ושחזרתי עליו בעת ההתוועדות. ומפני סיבה נתעכבה הוצאה-לאור עד יום ראשון דחנכה. ואחתום מעניינא דימי חנוכה שיהיו כל העניינים באופן דמוסיף והולך מוסיף אור.

'מבצע י"ט כסלו'

בהתוועדות שבת-קודש פרשת וישב תשמ"א (שיחות-קודש תשמ"א, כרך א, עמ' 601-599) השמיע הרבי, כמה פעמים, את הביטוי "מבצע

וטוב לבב, וכפתגם הנעלה של הבעל-שם-טוב ששמענו מכ"ק מו"ח אדמו"ר, לעבוד את השם יתברך יחד עם הגוף, ולא לדחותו על-ידי תעניות וסיגופים.

ויהי-יצרונן שמתמיד יבשר בשורות טובות מתוך בריאות הנכונה ועבודת ה' בשמחה וטוב לבב.

"תורת ה' בטהרתה"

חיבה יתירה נודעה אצל הרבי להתוועדות המרכזית בכפר-חב"ד, שאליה היו מגיעים רבנים ואישי-ציבור מכל גוני הקשת הציבורית (ראה 'נשיא וחסיד', פרק עשרים). הרבי ציין פעם (ראה שם, עמ' 410), בתגובה לדברי ביקורת מסויימים, ש"לאחרי החגיגה די"ט כסלו, 'בכל זה' לא חיסרו אף אחד [=מהמשתתפים] בהשיעורים [=נגלה וחסידות] הנלמדים [=כרבים] בהכפר, ואדרבה. לא נתמעט מספר הטובלים במקווה לפני התפלה גם בימות החול, ואדרבה. וכו' וכו'".

ועוד (שם): "הודות לאלו שהשתתפו בחגיגת י"ט כסלו, הנה במשך שנה שעברה למדו מאות בני-ישראל ובנות ישראל תורת השם על טהרתה וכו'".

דרישת-שלום מכפר-חב"ד

הנה מברק מיוחד ששיגר הרבי בשנת תשכ"ז למר זלמן שזר (נדפס ב'כפר חב"ד', גיליון 917, עמ' 88):

ב"ה, ח"י כסלו לאחר חצות

ערב חג הגאולה ורה"ש [=וראש השנה]

לתורת החסידות ודרכי החסידות

היתשכ"ז

ברוקלין, נ.י.

לכבוד הו"ח אי"א נו"נ

בחור מעם ומורם מעם

ודורש טוב לעמו

ניצוצי רבי

י"ט כסלו שעניינו הוא לימוד בעצמו פנימיות וכן גם את עניין הצדקה (כולל מגבית י"ט התורה, ולאחר מכן לפעול גם על ה"חוצה", כסלו-חנוכה).

צעירי אגודת חב"ד
בנשיאות נ"ק אדמו"ר שליט"א
סניף ירושלים ת.ד. 927

ב"ה, י"ד לחדש הגאולה ה'תשכ"ז

כב' ידידנו

.....
.....
ירושלים.

שלום רב וברכה לבכיח!

בהתקרב היום הגדול והקדוש, חג הגאולה י"ט כסלו, ראש-השנה לחסידות, אנו פונים בקריאה התעוררות אל כל אחד ואחד מן השייכים לרבונתנו הקדושים:

הן כל מי שנזכה להתקשר לאילנות דהיי ולקבל השפעתם הקדושה של רבותינו ברוחניות ובגשמיות - חייב להיות שרוי באתערותא דלחא תמידית, ולהיות תמיד הכן למילוי הוראותיו הקדושות של כ"ק אדמו"ר שליט"א נשיא דורנו.

בין החובות המוטלות על כאו"א מן השייכים לנושאי דגל חב"ד, מייסודו של בעל השמחה נכב"מ זי"ע - היא חובת ההשתתפות בהתעודיות שבת אחים של חסידי חב"ד - בכל עת מצוא ובמיוחד כהגים המיוחדים לחב"ד. (וזאת נוסף על שאר החובות של: השתתפות בלימוד תורת החסידות, נטילת חלק בפעולות הפצת המעיינות, חינוך הצאצאים במוסדות חב"ד, תמיכת והחזקת מוסדות חב"ד, ועוד).

מילוי חובה זו הוא אחד התנאים לקבלת הזכויות של השפע הרוחני והגשמי של רבונתנו לדורותיהם.

לצערכו, גממנו לנו ע"י גבאי בחי כנסת חב"ד פענת"ק על השתתפות זעומה של אנ"ש בהתעודיות י"ט כסלו לאחרונה, ואין עתה הזמן להסביר השמחה ח"ו בהרחבת הדבור על נושא כאוב זה.

אך כאן נזנו להזכיר ולעורר ישנים בקשר להתעודיות חג הגאולה הבעל"ט, יום שמחתו של רבינו הזקן נ"ע, שחתימנה במשך ימי החג בכל בתיכנ"ס חב"ד בירושלים (ובמוצ"ק בביתכנ"ס בשכונת חב"ד): כל יופקד איש מאנ"ש מן ההתעודיות. יבוא כל אחד ויביא אתו אחרים. ישחף כל אחד בלב שמת ובבגדי יום-טוב, ויטול חלק פעיל בניגונים לקדש שם חב"ד ולהשרות אור החג על נפשו. (שיחור-רעים, שהשיבותן אמנם גדולה, יידחו למועד אחר).

הדברים אמורים, כמובן, גם לגבי כל ההתעודיות שבמשך השנה כולה.

"לשנה טובה, בלימוד החסידות ובזרכי החסידות, תכתבו ותחממו".

בכבוד וברכת אחים

ישתתף כל אחד בלב שמת ובבגדי יום-טוב. חוזר פנימי שנשלח (בשנת תשכ"ז) לאנ"ש בעיה"ק, על-ידי צעירי-אגודת-חב"ד סניף ירושלים ובו זירו והנחיות בקשר לחגיגת י"ט בכסלו

הלכות ומנהגי חב"ד

מאת הרב יוסף-שמחה גינזבורג

שבת-קודש פרשת וישלח

ט"ז בכסלו

שחרית. הפטרה: "חזון עובדיה" (עובדיה א)¹.

יום שני

ח"י בכסלו

היום – סיום לימוד ספר התניא בסדר הלימוד ד'חת"ת', כתקנת כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע². [וכן נהגו לסיים את לימוד לוח 'היום יום'. וראה להלן].

יש לסיים עד היום³ (והיום בכלל) את המסכת שקיבל עליו כל אחד ואחד בחלוקת הש"ס אשתקד.

בתפילת מנחה אין אומרים תחנון.

תכנון ההתוועדויות ברוב עם:

* יש להכין "תכנית מפורטת איך לנצל יום זה [י"ט בכסלו] להפצת המעיינות, ובאופן שיהיה רישומו ניכר במשך השבועות והחודשים שלאחרי זה, כיוון שנקרא ראש-השנה לחסידות ודרכי החסידות"⁴.

* "פשט המנהג, אשר עיקר ההתוועדות די"ט כסלו הוא באור ליום כ' כסלו, כי הגאולה מהמאסר היתה בעת תפילת מנחה, שלוש

שעות אחר זה היה בדירת מנגד בייסורים נפשיים וכו'.

"בכל זאת, הרי בכמה וכמה מקומות מתוועדים גם באור לי"ט כסלו, וברכת חסידים עליהם תבוא.

"בכלל, שני אופנים בהתוועדות:

(א) לסדרה במקומות רבים בעיר, בכדי שישתתפו גם אנשים כאלו אשר למקום אחר לא היו באים.

(ב) לאסוף כל המתוועדים במקום אחד, אשר אז הנה – ברוב עם הדרת מלך, ההתוועדות תהיה עם הזקנים והגדולים שבחבורה וכו'.

– ריבוי הכמות, או עילוי האיכות, וידועה השקלא-וטריא מי מהם עדיף...

"הוצעתי בזה, אשר בלילה הראשון, אור לי"ט כסלו, יתוועדו במקומות שונים⁵ (ויודיעו שם אודות ההתוועדות דלמחר). ולמחרתו, אור לכ' כסלו⁶, יתאספו במקום אחד להתוועדות..."⁷.

* כדאי ונכון שכל אחד ואחד יערוך התוועדות (ומה טוב – ג' התוועדויות, "בתלת זימני הווי חזקה" – אחת בעצמו ושתיים על ידי שלוחיו, או שמשותף בעצמו בשלושתן כיוון שנערכות בזמנים שונים – בליל י"ט

1) ספר-המנהגים עמ' 32. לוח כולל-חב"ד.

2) וראה להלן הערה 44.

3) ובמדובר להלן על י"ט בכסלו עצמו, הכוונה לחגיגת הסיום ברבים.

לשאלה אודות אדם שלא יכול היה לסיים את המסכת בחלוקת השי"ס עד י"ט בכסלו, האם צריך להשלימה אחר-כך, והאם יש איזה עניין לסיים עד כ"ד בטבת [תאריך חלוקת השי"ס בשנים תרס"ג-תשי"ב, כמובא לקמן], ענה הרב: "וכל ההקדס ישובה, כמובן." (נדפס ביכפר חב"ד, גיליון 927 עמ' 21).

4) אג"ק חט"ז עמ' קלב.

5) בכל מקום ומקום האפשרי – ספר-השיחות תנש"א ח"א עמ' 178.

6) הגאולה הייתה לאחר חצות היום (בעת תפלת המנחה), ונמשכה בתוך הלילה דכ' בכסלו (לאחרי ג' השעות וכי עד שהגיע לדירת החסידים); ומטעם זה נהגו רבותינו נשיאנו לסדר ההתוועדות ד"ט בכסלו – באור לכ' בכסלו. ומכיוון שנהגו כן ברבים ובפירוסום – הרי זו הוראה לרבים (ספר-השיחות תשמ"ח ח"א עמ' 155, ושי"ט).

7) אג"ק ח"יה עמ' מח. ספר המנהגים עמ' 93.

לוח השבוע

יום שלישי

חג הגאולה – י"ט בכסלו¹³.

ביום זה לפנות ערב, יצא כ"ק אדמו"ר הזקן נבג"מ זיע"א לחירות מבית האסורים ממאסרו הראשון בפטרבורג בשנת תקנ"ט¹⁴.

מאחלים: "גוט יום-טוב – לשנה טובה בלימוד החסידות ודרכי החסידות תכתבו ותחתמו"¹⁵.

י"ט בכסלו נקרא על-ידי כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ "חג החגים"¹⁶.

י"ט בכסלו הוא 'מתן תורה' דפנימיות התורה¹⁷.

כיוון שי"ט בכסלו הוא ראש השנה לחסידות, ניתן עדיין להשלים בו כל מה שחסר עד אז¹⁸.

להתוועדות חג הגאולה י"ט כסלו, וכן לתפילת ערבית לפני-כן, לבש הרבי בגדי-שבת¹⁹.

יום-ההדיו"א: יום זה הוא יום ההסתלקות-הילולא של אדמו"ר רבי דובער, הרב המגיד ממעזריטש נבג"מ זיע"א (בשנת תקל"ג, ומנוחת-כבוד בעיר אניפולי)²⁰. התוועדות²¹:

"הזקנים, הצעירים גם הנערים, עבדו את ה' וקבלו עליכם עול מלכותו יתברך. דעו כי ביום הזה כל אבותינו – מהבעש"ט – יהיו בעזרכם. קבלו עליכם ללמוד דא"ח באמת,

בכסלו, ביום י"ט בכסלו, ובפרט קרוב לסיומו ובאופן שיומשך גם בליל כ' בכסלו) – עם עצמו (בכל עשר כוחות נפשו), עם בני ביתו, עם חבריו וידידיו וכיו"ב – כדי להגיש עוד יותר שכל אחד ואחד הוא גם משפיע, וכמו שכתוב (בשייכות להגאולה) "והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם"⁸.

* הצעות כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו לאחד מראשוני שלוחיו, בקשר לעריכת התוועדות י"ט בכסלו בישיבה⁹:

לפרסם מראש את תאריך ההתוועדות ואת סיבתה בקצרה בעיתונות הנקראת על-ידי יהודי המקום; להכין מבין התלמידים כאלו שיחזרו מאמר או על-כל-פנים עניין של דא"ח; וכן לסדר קבוצת מנגנים מהם בסדר מסודר, שבוזה תהיה רוממות רוח לתלמידים, ובטח יעורר הדבר ביניהם גם 'קנאת סופרים', וכן יעשה את הרושם המתאים על אנשי העיר והסביבה¹⁰.

* אף במוסדות לבנות הציע¹¹, שינאמו על פרשת החג גם אחרות מהתלמידות, אף שעל-פי הרוח מסייעים להן בעריכת הנאומים, כי חשובה ההשתתפות מצידן, וגם עצם הדבר שהן נואמות – ערך רב לו.

* מסיבות והתוועדויות י"ט בכסלו שייכות גם לשבתות שלפניו ושלחרייו¹².

(15) היום-יום היום. בשה"ש תשי"ב עמ' 19, שמנהג חסיד אדה"י היה לומר יגוט יו"ט לפני ואחרי מעריב, ובמשך כל המעליע דיי"ט בכסלו כשחסידים נפגשים.
(16) אגיק שלו חז"ו עמ' ל. הקדמת היום יום. נתבאר בלקו"ש ח"ה עמ' 436, הכ"ה עמ' 385.
(17) ספר-השיחות תשנ"ב ח"ב עמ' 483, ועיי"ש שגילויו למעלה מגילוי פנימיות התורה לע"ל.
(18) ליקוטישיחות ח"ב עמ' 468.
(19) יומן תשכ"ה אות קג (באותן שנים, בניגוד לשנים האחרונות, לא הרבה הרבי ללכת בבגדי-שבת).
(20) תולדותיו בסי' רבי דובער – הרב המגיד ממעזריטש, הוצאת קה"ת, תשל"ה.
(21) בליובאוויטש היו עורכים סעודה (ראה אגיק אדמו"ר מהורשי"ב ח"ד עמ' עג. אגיק אדמו"ר מהוריי"צ ח"א עמ' טס), וכן בבתי-כנסת חב"ד בכל מקום (אגיק אדמו"ר

(8) שה"ש תשנ"ב ח"א עמ' 166.
(9) בעיר מרקש במרוקו, אגיק ח"ח עמ' קמו.
(10) בקשר לביקורת על הזמנת אישי ציבור שלעת-עתה אינם שומרי תורה ומצוות וכיו לאירועים כיו"ב – ראה תגובת הרבי שנדפסה ביהתקשרותי סוף גיליון יז.
(11) אגיק ח"י עמ' קצח.
(12) אגיק ח"ד עמ' סו.
(13) ביי"ט בכסלו, לבש כ"ק אדמו"ר בגדי שבת (יומן תשכ"ה אות קג, וכ"כ חב"ד גיליון 692 עמ' 32. בי"מ גיליון 14 עמ' 22).
(14) וכיוון שלא יצא אדה"י מבית המנגד אלא בערב, מתוועדים ועושים יו"ט גם בכ" בכסלו (בית רבי ח"א פ"ח). פרשת היום ביספר התולדות – אדמו"ר הזקן, כרך ג, תשמ"ו. מסמכים מקוריים בקובץ 'כרם חב"ד', גליון 4, מכון יאוהלי שם – ליובאוויטש תשנ"ב.

לוח השבוע

– לפעולות נמרצות בהפצת התורה בכלל והפצת מעיינות החסידות בפרט, הלימוד והמעשה גם יחד, ומתוך התלהבות חיות ואור³⁴.

חלוקת הש"ס:

עצם עניין חלוקת הש"ס הוא מנהג קדום בישראל, ובלשון כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע³⁵: "המנהג הקדום בתפוצות ישראל לגמור כל הש"ס בכל שנה ושנה בכל עיר ועיר, ובמקום שאפשר – בכל בית-כנסת ובית-מדרש על-ידי חלוקת המסכתות". וידועה השתדלות כ"ק אדמו"ר הזקן בזה, וזה לשונו³⁶: לגמור כל הש"ס בכל שנה ושנה ובכל עיר ועיר לחלק המסכתות על-פי הגורל או ברצון, ועיר שיש בה מניינים הרבה – יגמרו בכל מניין ומניין, ואם איזה מניין קטן מהכיל – יצרפו אליהם אנשים מאיזה מניין גדול, בכל ישונה, חוק ולא יעבור."

אדמו"ר מהר"ש כותב: "ולכל הפחות צריך כל אחד ללמוד מסכת גמרא בשנה"³⁷.

וחיו. היוזרו מאוד ביום הזה כי קדוש הוא. לחיים ולברכה!"²².

נוהגים לנגן (=לשיר) בחג הגאולה²³ את הניגון הידוע על הפסוקים "פדה בשלום נפשי"²⁴. בתקופות שונות²⁵ הורה הרבי לנגן ניגון זה בהתוועדות, ופעם אחת הורה לנגנו כבר בשבת מברכים חודש כסלו²⁶. אף לסיום ההתוועדויות בתקופת י"ט כסלו, לפעמים היה הרבי, בצאתו מההתוועדות [וגם בשבת-קודש הסמוכה וכדומה], מתחיל לשיר "פדה בשלום" או את סיום הניגון "ואני אבטח בך"²⁷.

החלטות טובות: "בקביעות עתים לתורה הנגלית ודא"ח ברבים, וחזיון דרכי החסידות באהבת רעים"²⁸, וכן "בעבודת התפילה ואהבת ישראל"²⁹, ו"בקיום המצוות באור והתלהבות, וכל זה – באופן דמוסיף והולך"³⁰ בג' הקווים דתורה עבודה וגמ"ח³¹, בלימוד הרמב"ם, ג' פרקים ליום³², לסייע גם בממונו למוסדות רבותינו נשיאינו³³, ולצאת ב"קריאה לכל אהב"י שליט"א אשר ליבם ער ל'קול ילד בוכה'

טבת ה'תשמ"ט, 'התוועדויות' ח"ב עמ' 193, אמר: "... ניגנו עתה ניגון הדי' בבות של רבינו הזקן, באופן יוצא מן הכלל (שהרי ידוע גדול הזהירות שלא לנגן ניגון זה כי אם בזמנים מיוחדים)". ואכן מכאן ואילך לא ניגנו עוד, כמיש בהתקשרות גיליון תקליט עמ' 14, ובמקומו ניגנו יא"לי אתה: וצ"ע אם יש בזה משום הוראה לרבים, שהרי זה בדומה לדברי הרבי בדומה לדברי הרבי שנשמנו לעיל הע' 6 בקשר לעריכת ההתוועדויות במוצאי י"ט כסלו: "ומכיוון שנהגו כן ברבים ובפרסום – הרי זה הוראה לרבים".

(24) עד סוף המזמור – ספר הניגונים, ח"א ניגון נ"ה. (25) כגון: שיחת י"ט בכסלו תשכ"ב סכ"ג, תשכ"ד ס"א, ש"פ מקץ תשכ"ד ס"א.

(26) ראה שיחת ש"פ תולדות תשי"ד ס"א, ועוד.

(27) סי' יחג החגים (להרה"ח ר' מיכאל אהרן ש"י זליגאן, ברוקלין תשנ"ט) עמ' 66.

(28) היום יום היום.

(29) אגיק אדמו"ר מהוריי"צ ח"י עמ' שכב, ח"ט עמ' שנד.

(30) אגיק חכ"ב עמ' עו.

(31) סה"ש תשי"ח ח"א עמ' 182, תנשי"א ח"א עמ' 191, ועוד.

(32) סה"ש תנשי"א עמ' 191.

(33) אגיק אדמו"ר מהוריי"צ ח"א עמ' תקנ. ח"ב עמ' תעד.

(34) אגיק כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו חכ"ב עמ' שע.

(35) אגיק שלו ח"י עמ' סא"ב.

(36) אגה"ק ד"ה הוכח תוכיח, שבס"ס התניא.

(37) היום יום ד"ה אדר"ב; ובעניינו, סה"ש תשנ"ב ח"ב עמ'

מהוריי"צ ח"ה עמ' תמג) ובה אכלו 'שווארצע קאשע' – זכר למאכל אדמו"ר בהיותו במאסר – ובבישול והכנת היקאשע' ראו זכות מיוחדת (ראה סה"ש תרח"ץ ס"ע 250).

בדורנו נערכת התוועדות י"ט כסלו בדרך כלל 'ברוב עם – הדרת מלך' ללא סעודה, וכההוראה לוועד כפר-ח"ד (אגיק חטי"ו עמ' קז): "במיש בהנוגע להסעודה, בכלל ראוי שבעיקר יהיה מיני מזונות, אלא שכיוון ממניין יטלו ידיהם לסעודה כדי שיוכלו לברך ברכת המזון בעשרה, משאי"כ האורחים שלא תמיד נשארים... לברהמ"ז... נוסף על הקושי בנטי"י כדבעיי, ולמעשה אף הרבי לא היה נוטל ידיו: "משנת תשי"א ואילך, בכל שנה ביום י"ט כסלו הכינו גבאי ביהכ"נ סעודה לכבוד יו"ט ואח"כ עלו (מי שזכה להיכנס) להתוועדות כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נייע – למזונות ומשקה – אבל כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו לא נטל ידיו לסעודה אחרי הני"ל, להוציא פעם אחת ביי"ט כסלו תשי"ב (הרה"ח ר"ל שי גרונר).

(22) היום יום ח"ב, ממכתב כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נייע, י"ט כסלו תרפ"א. המכתב טרם נדפס לע"פ בסידרת אגיק שלו, וראה שם ח"א עמ' קכב.

(23) בכל הדורות, נהגו לנגן בהתוועדות ביום זה את ניגון 'ארבע בבות' לאדמו"ר הזקן (כבכל ההתוועדויות הגדולות – ראה ספר הניגונים ח"א עמ' כד, למג, ובסיום התוועדויות י"ט כסלו של הרבי, כגון בהתוועדויות תשמ"ו, תשמ"ז ותשמ"ח). אלא שבפעם האחרונה שציווה הרבי לנגן ניגון זה בסיום התוועדות ש"פ שמות, ערב כ"ד

לוח השבוע

שנתוספו) במאמרים ושיחות של רבותינו נשיאינו⁴³.

בסיום התוועדות י"ט כסלו תשי"ב, קודם ברכת-המזון, ציווה הרבי להכריז "שאלה שעדיין לא סיימו את לימוד ספר התניא, יודרו לסיימו, כדי שלא להפסיק בין סיום התניא להתחלתו, כמו שבשמח"ת אין מפסיקין בין 'חתן תורה' ל'חתן בראשית'⁴⁴.

ביום י"ט בכסלו מתחילים ללמוד שוב שיעורי לימוד התניא (לשנה מעוברת), מתחילת הספר, כפי שנחלקו לימי השנה על ידי כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע.

תחילת הלימוד היום צריכה להיות בעניינים שהוזמן-גרמא, ולכל לראש ב'לשון הרב' שבתחילת לוח 'היום יום' (במעלת יום י"ט בכסלו. ואפשר למצוא בו שייכות לכל יום, גם כשאין הקביעות מתאימה, ובפרט כאשר יהיו 'מונחים בזה')⁴⁵.

שחרית: "חסידים נוהגים לטבול לפני תפילת שחרית ד"ט כסלו, כמנהג המקובל מחסידים הראשונים בשם מורנו הבעש"ט, שבערב שבת ובערב יום-טוב, כמו גם בשבת ויום-טוב שחרית טובלים במקווה"⁴⁶.

אין אומרים תחנון⁴⁷.

יום רביעי

חג הגאולה – כ' בכסלו

יום (ועיקר) ההתוועדות – ראה לעיל בתחילת ה'לוח' מדברי הרבי.

אין אומרים תחנון⁴⁷.

על-פי זה נהגו מאז לסדר חלוקת הש"ס ביום חג הגאולה י"ט כסלו. משנת תרס"ג ואילך, מפני אפס הפנאי בי"ט כסלו, הנהיגו בליובאוויטש חלוקת הש"ס בכ"ד טבת – יום ההילולא של רבנו הזקן, ומשנת תשי"ג שוב נקבע המנהג דחלוקת הש"ס בכמה מקומות [על-ידי הרבי] – לי"ט כסלו³⁸.

כשהיה כ"ק אדמו"ר מהורש"ב בזמן חלוקת הש"ס בחו"ל, היה מודיע במברק איזו מסכת הוא לוקח³⁹.

בחלוקת הש"ס יש כמה עניינים⁴⁰:

(א) תלמוד תורה של המסכתא אשר לקח לחלקו. (ב) לימוד המסכתא בתור חלק מלימוד כל הש"ס. (ג) כאילו לומד (בשותפות) את כל הש"ס כולו. (ד) נחשב כלימוד בעשרה ויותר. (ה) מקנה ומזכה לכל אחד ואחד מהמשתתפים חלק בלימודו.

"בטה ידביקו בכותלי בית-הכנסת רשימת המשתתפים בחלוקת הש"ס, ויהיה לחיזוק ולזיכרון טוב בהיכל ה', והוא מנהג ליובאוויטש"⁴¹.

ואותם הנמצאים במקום אשר, מאיזה סיבה שתהיה, הוא "קטן מהכיל" לחלק כל הש"ס – מצטרפים לחלוקת הש"ס הנעשית בבית-מדרשו של הרבי ל-ידי "מחנה ישראל"⁴².

שיעורי תורה: "לשאלתו מה ילמוד בהמעת-לעת דיום הבהיר... י"ט כסלו... מובן שהלימוד צריך להיות בתורתו של בעל השמחה והגאולה, זאת אומרת, תורת חסידות חב"ד, אם בספריו (כמו ספר התניא, תורה-אור וליקוטי-תורה) או (ביחד עם הביאורים

עמ' 125.

הכוונה שמי שטרם סיים את התניא, יעשה זאת עוד ביי"ט כסלו, ומייד לאחר-מכן יתחיל ללמוד מחדש מתחילתו. (45) שיחת ליל ליל ב'כסלו תשי"ט ס"ב (תורת-מנחם – התוועדות) ח"ב עמ' 4, ועיי"ש במעלת לוח זה בכלל. ואכן רבים מאנשי נוהגים ללמוד כסדרו מידי יום ביומו ויודע שגם הרבי הקפיד שידעו אותו, 'המלך במסיבו ח"א עמ' (סה), בציבור או ביחידות, ולסיימו ולהתחילו מחדש היום. (46) סה"ש תשי"ב עמ' 19. הובא בספר המנהגים. (47) ספר-המנהגים עמ' 92.

499

38) סה"ש שם עמ' 492. ובמקור: 'תורת-מנחם – התוועדות' תשי"ג ח"א עמ' 216.
39) ס' ליובאוויטש וחייליה עמ' 45.
40) מכתב ב'סה"ש שם עמ' 497.
41) מכתב ב'סה"ש תשנ"ב עמ' 496. 'בית חיינו', גיליון 117 עמ' 29.
42) ספר המנהגים שם.
43) אגיק ח"ב עמ' סא.
44) 'תורת מנחם – התוועדות' תשי"ב ח"א עמ' 200. וראה הנוסח הנדפס בשיחות-קודש (מהדורת תשי"ס)

פרשת וישלח

ויהי לי שור וחמור (לבו)

שור - זה יוסף, שנאמר בכור שורו הדר לו. חמור - זה יששכר, דכתיב יששכר חמור גרם (מדרש רבה)

יצר-הרע נלחם באדם בשתי דרכים: על-ידי חוס, כלומר, להרתיע את הדם בתאוות עולם-הזה; ועל-ידי קור, להביאו לקרירות ולעצלות בענייני תורה וקדושה. מגמת יעקב אבינו היתה אפוא להכניע את קליפת עשיו, המייצג את שתי צורות הפעולה של היצר-הרע. זהו שנאמר:

"ויהי לי שור, זה יוסף" - רומז לאש דקדושה (כרכתיב (עובדיה א) "ובית יוסף להבה") המבטלת את האש הזרה של יצר-הרע.

"וחמור, זה יששכר" - היינו 'חומריות' ועצלות דקדושה, שהאדם 'עצל' מלעבור על מצוות לא-תעשה. כאמרם (פסחים נ) "יש שפל (עצל) ונשכר". זהו 'יששכר' - "יש שכר". 'עצלות' זו היא המבטלת את העצלות והקרירות של יצר הרע.

(אור-התורה, פרשת וישלח, עמ' 30)

ויהי לי שור וחמור (לבו)

חמור זה מלך המשיח, שנאמר עני ורוכב על חמור (ב"ר פעה"ו)

מבואר בחסידות, שיעקב כבר היה מוכן לגאולה, והוא ביקש להודיע זאת לעשיו, מתוך הנחה שגם עשיו נתברר, ואם-כן אפשר להביא מיד את הגאולה.

ויש לשאול: איך העלה על דעתו שכבר הגיעה עת הגאולה, בשעה שהעולם לא היה ראוי לכך, ובין האומות היו עובדי עבודה-זרה?

ויש לומר: היות שליעקב היה תפקיד - להמשיך את האורות דתוהו' של עשיו ועל-ידי זה להביא את הגאולה - ולא נצטווה להתעסק עם האומות האחרות, מכאן ראה שבידו לקיים משימה זו ולהביא את הגאולה, מבלי הבט על המתרחש סביבו, ולכן היה נוגע לו דבר אחד בלבד - קיום תפקידו.

מעשה אבות סימן לבנים: כאשר נשיא דורנו שולח שליח, ברור שבידו לקיים שליחות זו בשלימותה: לשליח לא צריך להיות נוגע מה שקורה בעולם מסביב, ואין לו בעולמו אלא המקום שלשם נשלח.

(ליקוטי-שיחות, כרך כה, עמ' 368)

לזכות

האחים התמימים הדגולים לבית

דייטש

הרה"ח ר' זלמן-יודא, ר' יוסף-יצחק, ר' אברהם-משה

וגיסם ר' גבריאל גופין שיחיו